

Kriterier för tingsrättens uppdragslistor

Riktlinjer och tillämpning

- gäller fr.o.m. 2023-04-03

Revisionshistorik

Revision	Datum	Beskrivning
A	2023-03-17	Beslutad version. Att gälla från och med 2023-04-03.

1. Allmänt om tingsrättens uppdragslistor

Vem som förordnas av tingsrätten för ett uppdrag som t.ex. offentlig försvarare eller målsägandebiträde, avgörs i varje fall av den enskilde beslutsfattaren. De personer som förordnas ska vara lämpliga för uppdraget. Tingsrättens huvudsakliga ansvar är att se till att de misstänktas, tilltalades, målsägandenas, barnens och övriga aktörers intressen av att få kvalificerad juridisk hjälp tillgodoses. Det intresset är överordnat juristernas intresse av att få förordnanden.¹

Syftet med uppdragslistorna är att uppdragen över tid ska fördelas jämnt mellan de som förekommer på listorna. Uppdragslistorna är ett internt arbetsredskap där tingsrätten har de personer som bedöms kunna förordnas för olika typer av uppdrag. Det förhållandet att en person inte förekommer på en uppdragslista hindrar inte att personen ändå förordnas, t.ex. om en part begär det.

Tingsrätten har ingen skyldighet att föra några uppdragslistor. Tingsrättens beslut att föra upp eller av en person från de olika uppdragslistorna är inte ett överklagbart beslut.²

Tingsrätten har listor för sju olika typer av uppdrag

- offentlig försvarare,
- målsägandebiträde,
- särskild företrädare för barn,
- boudredningsman/skiftesman,
- bodelningsförrättare,
- god man/rättegångsbiträde enligt föräldrabalken/äktenskapsbalken/samäganderättslagen, och
- konkursförvaltare.

De som förekommer på listorna (förutom vad gäller konkursförvaltare) indelas i den domsaga där advokaten/juristen har sin verksamhetsort.³ Verksamhetsorten ska dock finnas inom tio mil från tingsrätten.⁴ Förordnanden fördelas enligt närhetsprincipen (se närmare under avsnitt 7).

Advokater och övriga jurister kan delas in i följande upptagningsområden, som följer tingsrätternas domsagor i Hovrätten över Skåne och Blekinges upptagningsområde:

- Helsingborgs tingsrätts domsaga,

¹ JO-beslut 2014-12-19, dnr 3586-2013.

² Jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden den 22 juni 2020 i mål nr 2858-19 och 2859-19.

³ Med verksamhetsort avses, för advokater och biträdande jurister, den adress som framgår av advokatens/den biträdande juristens personliga sida i Advokatsamfundets matrikel som den angivna besöksadressen (primärkontor). Att verksamhet även finns på annan plats påverkar inte valet av verksamhetsort. Det ankommer på den som inte finns med i Advokatsamfundets matrikel att visa att han/hon uppfyller kravet på motsvarande primärkontor inom tio mil från tingsrätten.

⁴ Tingsrätten tillämpar avstånd beräknat fågelvägen.

- Hässleholms tingsrätts domsaga,
- Lunds tingsrätts domsaga,
- Malmö tingsrätts domsaga,
- Kristianstads tingsrätts domsaga, och
- Ystads tingsrätts domsaga.

Indelningen sker utifrån advokatens/juristens verksamhetsort. För det fall verksamhetsorten finns inom tio mil från Helsingborgs tingsrätt, men utanför någon av ovan nämnda domsagor, kommer advokaten/juristen delas in i den domsaga som är närmast verksamhetsorten.

Tingsrätten har vidare en särskild lista för offentlig försvarare med häktningsjour.

Tingsrätten antecknar också anmälningar från personer som kan vara medlare enligt föräldrabalken, för att bli uppsatt på den listan gäller dock inte de krav som gäller för övriga listor. I stället görs bedömningen av om någon ska bli uppsatt på den listan av lagmannen i samråd med den domare vid tingsrätten som är ansvarig för handläggningsrutinerna för indispositiva mål. Bedömningen görs med utgångspunkt i visad lämplighet för medlingsuppdrag enligt föräldrabalken. Det ska särskilt beaktas erfarenhet av medlingsuppdrag i familjerättsliga frågor, samt relevant utbildning avseende medling inom det familjerättsliga området och genomförande av barnsamtal.

Att någon förekommer på tingsrättens uppdragslista innebär att personen har bedömts som lämplig av tingsrätten för uppdrag av det slag som listan avser. Därför ställer tingsrätten vissa minimikrav samt utgår från vissa kriterier vid bedömningen av om en person ska finnas med på någon av tingsrättens olika uppdragslistor.

Lämplighetsbedömningen avseende varje enskilt uppdrag görs av beslutsfattaren. Det kan innebära att det i mål som exempelvis avser allvarlig, ovanlig eller komplicerad brottslighet samt i mål med unga personer kan förordnas en advokat med särskild erfarenhet oberoende av tidigare fördelning. Förordnanden i mål av detta slag ska ske med beaktande av att uppdragen ska fördelas jämnt och rättvist.

En beslutsfattare är alltid fri att bedöma att en person inte är lämplig för ett visst uppdrag trots att personen finns upptagen på den aktuella uppdragslistan eller att en person är lämplig trots att denne inte förekommer på listan.

Ändras förutsättningarna i något hänseende som är av intresse för de krav och kriterier som anges nedan ska detta omgående anmälas till tingsrätten. Ändrade kontaktuppgifter ska också anmälas omgående, liksom förhinder för någon som förekommer på listan att under viss tid åta sig uppdrag.

2. Anmälan till uppdragslistorna

Den som vill föras upp på någon av uppdragslistorna anmäler detta via tingsrättens hemsida.

3. Borttagande från uppdragslistorna

Den som inte längre önskar vara uppförd på någon av tingsrättens uppdragslistor har rätt att omedelbart bli avförd.

Kritik från allmänheten, huvudmän, domstol och andra myndigheter eller tingsrättens anställda kan innebära att en person tas bort från uppdragslistorna. Detsamma gäller meddelade disciplinpåföljder från Advokatsamfundet.

Innan en person tas bort från en uppdragslista bör personen beredas tillfälle att bemöta de synpunkter eller annan information som aktualiserat frågan om borttagande.

4. Bedömning av anmälan

Det är upp till anmälaren att visa att denne uppfyller tingsrättens krav och kriterier, såsom relevant utbildning och erfarenhet. Exempel på relevanta erfarenheter är notarietjänstgöring och tidigare erfarenhet från uppdrag som ombud eller biträde. Tingsrätten efterforskar inte referenser. Den som vill ange en referens ska ange namn och kontaktuppgifter. Därefter görs en lämplighetsbedömning av lagmannen.⁵

5. Grundläggande krav

Personer som förekommer på tingsrättens olika uppdragslistor ska till en början uppfylla följande krav.

- Ha sin verksamhetsort inom tio mil från Helsingborgs tingsrätt.⁶
- Kunna nås per telefon eller e-post för snart besked om det aktuella uppdraget kan tas och även i övrigt använda sig av och bevaka telefon och e-post.
- Avlagd juristexamen (tidigare jur.kand.).
- Ansvarsförsäkring.

6. Särskilda krav för olika uppdragslistor

För enskilda uppdragslistor gäller följande krav.

Offentlig försvarare

- Advokat.

⁵ För konkursförvaltare gäller särskilda rutiner, se punkten 6.

⁶ Med verksamhetsort avses, för advokater och biträdande jurister, den adress som framgår av advokatens/den biträdande juristens personliga sida i Advokatsamfundets matrikel som den angivna besöksadressen (primärkontor).

Målsägandebiträde

- Advokat, eller
- biträdande jurist på advokatbyrå som antingen är notariemeriterad eller har varit anställd som biträdande jurist vid advokatbyrå under minst tolv månader.

Särskild företrädare för barn

- Advokat, med erfarenhet av arbete med särskild inriktning mot humanjuridik, familjemål eller våld i nära relationer, eller
- biträdande jurist på advokatbyrå som
 - är notariemeriterad eller har varit anställd som biträdande jurist vid advokatbyrå under minst två år, *och*
 - visat särskild lämplighet för uppdraget på grund av dels kunskap om och erfarenhet av arbete med humanjuridik, familjemål eller våld i nära relationer, dels personliga egenskaper.

Offentlig försvarare med häktningsjour⁷

- Advokat sedan minst tre år,
- förordnad i och erfarenhet av alla typer av brottmål,
- visat särskild lämplighet för uppdrag som offentlig försvarare, och
- inte finnas med på häktningsjourlista vid annan domstol.

God man enligt föräldrabalken/äktenskapsbalken, rättegångsbiträde, bodelningsförrättare, boutredningsman/skiftesman samt god man enligt samäganderättslagen

- Advokat,
- biträdande jurist på advokatbyrå, eller
- annan jurist⁸ som visat sin lämplighet för dessa typer av uppdrag.

Konkursförvaltare

Frågan om uppförande av konkursförvaltare på den s.k. förvaltarlistan prövas av lagmannen i samråd med tingsrättens utsedda konkursdomare.

⁷ Lagmannen beslutar särskilt vilka advokater som ska ha häktningsjour under ett år.

⁸ Avlagd juristexamen (tidigare jur.kand.) krävs.

7. Uppdragens fördelning

Uppdragen ska fördelas jämnt och rättvist mellan dem som förekommer på uppdragslistorna.

Tingsrätten tillämpar närhetsprincipen, vilket innebär att huvudmannens bostadsort styr vilken advokat/jurist som tillfrågas. Närhetsprincipen innebär i regel dels bättre möjlighet för huvudmannen och advokaten/juristen att träffas, dels lägre kostnader för staten. Som huvudregel ska advokater/jurister med verksamhetsort inom samma domsaga som huvudmannens bostadsort tillfrågas för uppdrag. Syftet med att uppdragstagarens verksamhetsort styr vem som tillfrågas för ett uppdrag är att den enskilde ska biträdas av en advokat eller jurist som kan närvara personligen.

Vissa uppdrag är dock, på grund av målet eller ärendets omfattning eller natur, sådana att de bör lämnas till en person med särskild erfarenhet. Personer som funnits med på respektive lista under mindre än ett år bör normalt inte förordnas för sådana uppdrag.

I brottmål som avser allvarlig, ovanlig eller komplicerad brottslighet bör en person med särskild erfarenhet inom området förordnas som offentlig försvarare, målsägandebiträde och särskild företrädare för barn. Nedan följer *exempel* på vad sådana mål kan gälla.

- Mord och dråp.
- Allvarligare sexualbrott.
- Våldsbrott, mål om ekonomisk brottslighet, narkotikabrott, människohandel, rån eller liknande brott med ett *straffvärde* på minst två års fängelse.
- Andra brott där lägsta föreskrivna straff är fängelse i minst två år eller brott som kan antas medföra fängelse i minst två år.
- Tjänstefel.

Även i mål med unga tilltalade bör en person med särskild erfarenhet förordnas.

8. Den praktiska hanteringen

- Förordnanden som sker efter att en viss advokat/jurist begärts räknas inte som ett fördelat uppdrag via uppdragslistorna.
- Huvudmannens bostadsort styr vilka uppdragstagare som tillfrågas för uppdrag (närhetsprincipen).
 - Om huvudmannen är bosatt i Helsingborg tillfrågas den advokat/jurist som står näst på tur för uppdraget och som har verksamhetsort i Helsingborgs tingsrätts domsaga. Motsvarande gäller om huvudmannen bor i Malmö (verksamhetsort i Malmö tingsrätts domsaga), Landskrona (verksamhetsort i Lunds tingsrätts domsaga) osv.

- Om huvudmannen saknar känt hemvist i någon av de i avsnitt 1 angivna domsagorna ska uppdraget fördelas till en uppdragstagare med verksamhetsort i Helsingborgs tingsrätts domsaga.
- Om ingen advokat/jurist med verksamhetsort i den domsaga där huvudmannen bor kan ta uppdraget ska uppdraget fördelas till en uppdragstagare med verksamhetsort i Helsingborgs tingsrätts domsaga.

- Uppgift om advokatens/biträdande juristens verksamhetsort kontrolleras i Advokatsamfundets matrikel. Det ankommer på den som inte finns med i Advokatsamfundets matrikel att visa att han/hon uppfyller kravet på motsvarande primärkontor inom tio mil från tingsrätten.
- Uppdragslistorna förs separat. Ett tilldelat uppdrag som t.ex. målsägandebiträde påverkar alltså inte placeringen i kön för uppdrag som t.ex. offentlig försvarare.

Detta innebär också att ett tilldelat uppdrag på juren inte antecknas i de vanliga uppdragslistorna och alltså påverkar köplatsen för sådana uppdrag.

- Listorna avser förordnandetyper och inte vilken sorts ärende som uppdraget avser. Tingsrätten tar vid förfrågningar inte hänsyn till särskilt anmälda intressen för t.ex. ekomål eller sexualmål. Särskilt angivna intressen noteras inte heller på uppdragslistan.
- Förfrågningar från tingsrätten kan göras under hela arbetsdagen. Det är dock bara om den eftersökte, eller dennes byrå, inte går att nå kl. 9–12 och kl. 13–16 som personen förlorar sin plats i kön för uppdrag. Om personen, eller byrån, inte kan nå utanför dessa klockslag förlorar inte personen sin plats i turordningen.
- När någon som finns på en uppdragslista tackar nej till ett uppdrag av annat skäl än jäv ska det noteras som nekat uppdrag.
- En advokat eller jurist som är anmärkningsvärt svår att nå eller som nekar erbjudna uppdrag i en anmärkningsvärt stor utsträckning kan kontaktas av tingsrätten för besked om personen önskar vara kvar på listan.
- Uppdragslistorna nollställs varje årsskifte. Listorna justeras så att personer som förs in på listorna under årets gång erbjuds uppdrag i proportion till den tid som vederbörande har funnits på listan.